

✓

Η ΚΥΠΡΟΣ ΣΤΟΝ ΤΕΥΚΡΟ ΑΝΘΙΑ ΚΑΙ ΤΟΝ ΘΟΔΟΣΗ ΠΙΕΡΙΔΗ.

Μιά από τις ιδιομορφίες της καλλιτεχνικής δημιουργίας βρίσκειται και στο γεγονός ότι ενώ πλάθεται σε μια ορισμένη ιστορική στιγμή το μήνυμα της δεν εξαντλείται απαραίτητα στον ιστορικό χρόνο που την γέννησε. Αντίθετα μάλιστα, υπάρχουν περιπτώσεις που έργο, γέννημα μιας άμφα στιγμής, απευθύνεται αντικειμενικά περισσότερο προς μια ιστορική άλλη περίοδο. ~~Η αναφορά μας δεν είναι φυσικά στην~~
~~είν~~ ~~διάρκεια~~ ~~και~~ ~~την~~ ~~αίωνιότητα~~ ~~που~~ ~~παρουσιάζουν~~ ~~τα~~ ~~κλασικά~~ ~~έργα,~~ ~~που~~ ~~μένουν~~ ~~πάντα~~ ~~δροσερά~~ ~~και~~ ~~σφριγηλά~~ ~~λέε~~ ~~κι~~ ~~αν~~ ~~απο~~ ~~λου~~ ~~ν~~ ~~από~~ ~~τόν~~ ~~χρόνο~~ ~~δύναμη~~ ~~και~~ ~~ιμμάδα.~~

Τό φαινόμενο αυτό της μή και ανάγκη αντιστοιχίας του χρόνου γέννησης ενός έργου με τον χρόνο, που ναί ο πιο ώριμος για να δεχτεί τό μήνυμα του, μπορεί να έρμηνευτεί μόνο με την "προφητική" ιδιότητα του καλλιτέχνη - δημιουργού. Είναι μέσα στην φύση της καλλιτεχνικής δημιουργίας ή ικανότητα να συλλαμβάνει και να αναπλάθει ιδέες και καταστάσεις που βρίσκονται άκομη υπό έκινδλαψη, που είναι άκομη ουσιαστικά άδιαμόρφωτες. Η ευαισθησία του καλλιτέχνη μοιάζει με κεραιά στρωμένη προς όλες ανεξάρτητα τις κατευθύνσεις και προς τό παρελθό και προς τό μέλλο. Και όσο πιο ισχυρή είναι ή κεραιά τόσο πιο μεγάλη ή διαπασόν των κυμάτων που θα ~~συλλαβεί~~. ~~Και~~ ~~τόσο~~ ~~πιο~~ ~~καίρια~~ ~~ή~~ ~~έπιλογή~~ ~~των~~ ~~συλλήψεων.~~

Θεώρησα αναγκαία αυτή την εισαγωγή γιατί σχετίζεται ^{ξέλω να περιγράψω} με μια πτυχή του έργου του Τ. Ανθία και Θοδόση Πιερύδη, με έκεινη την πτυχή του έργου τους, που εγώ θαθελα να ^{είν} ονομάσω "κυπριακό χρώμα", ένα στοιχείο που στις δραματικές μέρες μας απόκτησε πολύ μεγάλη σημασία. Είναι γεγονός ότι, γενικά μιλώντας, απουσιάζει από την ιστορία της λογοτεχνίας μας ή Κύπρος σαν συγχειριμμένος κοινωνικός χώρος, με τον δικό του προβληματισμό. Είναι σπάνιες ~~τα~~ ~~οί~~ ~~περιπτώσεις~~ ~~έργων~~ που να αναδίνουν ^{την} ~~την~~ ~~ατμόσφαιρα~~ της βρετανικής αποικιοκρατίας. Οί συγγραφείς μας τοποθετούσαν κατά κανόνα τους έαυτούς τους στην θέση του έπαρχιώτη συγγραφέα, που και παραγνωρίζει και υποτιμά την μιμή του, ^{τα} ~~φθίνουσα~~ ^{τα} ~~πολιτειούλα~~ ^α ~~αγνούμενος~~ ^α ~~έτσι~~ ^α ~~όποια~~ ^α ~~αδήποτε~~ ^α ~~ταύτιση~~ ^α ~~μαζί~~ ^α ~~της~~ ^α ~~άλλα~~ ^α ~~ταυτόχρονα~~ ^α ~~άγνωστ~~ ^α ~~και~~ ^α ~~τό~~ ^α ~~κέντρο.~~ Γιατί πρέπει να τό πουμε, ή Ελλάδα - τό κέντρο - ήταν για τους περισσότερους συγγραφείς μας ένας, έν πολλοίς, έξιδαντισμένος χώρος, ένα κράμα θρύλων, ένα αντικειμενο λατρείας και δραματισμών, ένα κάτι χωρίς σάρια και όστά. Κι αυτό ίσχυε σε μεγαλύτερο βαθμό για έκεινους κυρίως τους

λογοτέχνες μας, πού τό έργο τους δέν διέθετε κοινωνική ραχοκοκαλιά και πού έτρεφαν μιά προκατάληψη εναντι τών προοδευτικών, ιδεολογιών ρευμάτων, λόγω τής ~~ένθουσιασμού τους τοποθέτησης~~ - και ~~έν~~ ήταν ~~λίγοι αυτοί~~ -.

"Ολ' αυτά φυσικά, πού απαιτοῦν οποσδήποτε μεγαλύτερη ανάλυση και πού ξέρουμε πώς μπορεί νά προκαλέσουν αντιρήσεις, καθόλου δέν έχουν τό νόημα τής διαγραφής όλης τής προηγούμενης λογοτεχνικής προσφοράς. Απλώς θέλουμε νά υπογραμμίσουμε μ' αυτές τές πολύ γενικές έπισημάνσεις ένα χαρακτηριστικό γνώρισμα σημαντικού μέρους τής λογοτεχνικής μας παραγωγής μέχρι και τήν ανεξαρτησία, πού περιέχει, κατά τήν άποψη μας, στοιχεΐα ανασταλτικά τής όλης πορείας της - ανεξάρτητα από τό ότι υπήρχε ή αντικειμενική αιτιολόγηση αυτού του φαινομένου - ο άγώνας για τήν ένθική αποκατάσταση και τήν Ένωση, ~~ένός άγώνα πολιολογική πηγαΐος και πολιτική~~. *ιστορικά δικαιοσ.*

Έδω όμως δέν θ' αναφεροῦμε σι' άρνητικά αυτά στοιχεΐα αλλά στα θετικά πού υπάρχουν και πού θά πρέπει νά τά μελετοῦμε ιδιαίτερα τίς μέρες αυτές πού μάς χρειάζεται ή έπιστράτευση όλων τών δυνάμεων, μαζί και τών πνευματικών, πού συμβάλλουν στήν θωράκιση αυτού πού λέγεται Κυπριακό Μέτωπο.

Οί Τεῦρος Άνθίας και Θεόδωρος Πιερίδης, πού τό πλούσιο έργο τους γίνεται ολοένα και πιο πολύ αντικειμενο μελέτης και προβληματισμού, μάς προσφέρουν άπ' αυτής τής πλευράς κληρονομιά πού γινε πιά παράδοση. Πατώντας κι' οί δυό στέρεα σιό πλατύ λαϊκό, προοδευτικό κίνημα του νησιού τους, κι' έμποτισμένοι από τίς πιο πρωτοπόρες ανθρωπιστικές, επαναστατικές ιδέες, έδιναν στήν ποίηση τους εῦρος, αλλά ταυτόχρονα και λαϊκό υπόβαθρο. Και τό λαϊκό υπόβαθρο απαιτούσε ρίζες στήν κυπριακή γῆ. Και οί δυό ~~παιδιά~~ έβλεπαν τους έαυτους τους στρατιώτες μιās πολύ μεγαλύτερης στρατιάς πού πήγαινε και πέρα άκόμη από τήν Ελλάδα κι' άγιάλιζε όλάνερο τόν πλανήτη - σέ τέτοια οίονομενικά πλάτη ήθελαν νά κινηθοῦν - ~~έν~~ τούτοις παρακολουθεΐς σιό έργο τους νά διαμορφώνεται ολοένα και πιο καθαρά μιά καθοριστική πορεία πρὸς τήν μικρούλα τους τήν Κύπρο, ένα θέμα, άκατέργαστο άκόμη ~~και~~.

Στήν "Κυπριακή Ραψωδία" του Τ.Α. πού γράφτηκε σιό πρώτα μεταπολεμικά χρόνια (1947) όταν ξεκινά σιό νησί τ' όραμα τής Ένωσης και τό λιμάνι φαίνονταν τόσο κοντινό / όπως ~~έναν~~ φυσικό / ή Ελλάδα / αποτελοῦσε τόν άξονα τής σύνθεσης.

"Κι' υποβατοῦν τά βήματα μου άλλαπαρμένα /
κι' όθε περνῶ διαβάζω Έλληνικά - διαλαλεΐ ο ποιητής.

Καί σάν ρεφραίν συνεχῶς ἡ στροφή:

" Εἶδωλο τῶν ψυχῶν: 'Ελλάδα, 'Ελλάδα"

Καί ἐδῶ ὅμως ἀίδμη ὅπου ἡ 'Ελλάδα "μιά γαλανή σιιά" σιεπάζει τά πάντα ὁ Τ.Α. κατορθώνει ν' ἀναστήσει μπροστά μας καί τήν διική του ὀδδαίτερη πατρίδα, ἀνασύροντας τήν ὕλιή της ὑπόσταση μέσα ἀπό τό θάμπος τῶν ἰδεῶν.

" Μιά πέτρα μέσ τό πέλαγος εἶν ἡ γῆ μου" .

Στήν "Ραφωδία" ἡ Κύπρος ἀποιτᾶ μορφή καί σχῆμα, γίνεται χώμα καί πέτρα, δέντρο καί καρπός, γίνεται λαός.

"Μιά πέτρα μέσ τό πέλαγο εἶν ἡ γῆ μου.

Κι' εἶναι στημένη ἐδῶ γιά νά χαρίζει

στά πουλιά τά διαβατάρια

σφσίβιο τή φιλόξενη της στέγη

τό μυρωμένο ἀγέρι τῆς γι' ἀνάσα

τό χρυσαφένιο σπειρί τοῦ σιταριοῦ της

γιά στόχο ἐπιστρατείας τῶν μυρμηγιῶν

τό κρυσταλλένιο καί βελούδινο σταφύλι της

γιά τά σπουργίτια, γιά λογῆς - λογῆς πετούμενα,

που σιάβουνε τίς ρόγες καί μεθοῦν ἀπό ἡδονή

κι ἀνθούς, λεμονανθούς, μύρια ἀνθοπέταλα

καί ροδοδάφνες καί κισσοῦς καί παπαροῦνες.....

.....

Καί πιά κᾶτω τραγουδᾶ ὁ ποιητής τόν δουλευτή, τόν ἥρωα τοῦ μόχθου καί τήν κωπελιά τήν χαμηλοβλεπούσα καί τοῦς αἰῶνες πού πέρασαν μέ τίς βαρειές ἀλυσίδες.

" Κι ἦταν βάρος ἀβάσταχτο καί βαριά συντριβή".

Τό θέμα τῆς Κύπρου θά τό πάρει ἀίδμη πιά πέρα ὁ Τ.Α. στό "Ὁρατόριο" του πού γράφτηκε τό 1961, ἕνα χρόνο μετά τήν ἀνεξαρτησία, π' ὅσο κουτσουρεμένη καί νάταν ἔβγαζε τήν Κύπρο στό διεθνές προσιήνιο. 'Εδῶ πιά δέν ὑπάρχει τίποτα ἐνδιάμεσο μεταξύ τοῦ ποιητῆ καί τοῦ νησιοῦ του. Στήν ἔμπνευση κυριαρχεῖ ἀπόλυτα καί ὀλοκληρωτικά ἡ Κύπρος, πού μετατρέπεται τώρα σέ "μικρή σταγόνα αἱμάτου στήν ὑδρόγειο".

" Αὐτό εἶναι τό σπιτάκι μου - λέει -

Κι' αὐτό εἶναι τό νησί μου".

Κι' ἄλλοῦ σέ μία ἄλλη παραλλαγή:

"Εἶμαι ὁ λαός κι' εἶναι τό σπίτι μου".

Ένεϊ δπου πριν 15 χρόνια στην "Ραφωθία" τό κυριαρχιό ήταν ή 'Ελλάδα ("λύτρωση τών ψυχών - 'Ελλάδα - 'Ελλάδα") τώρα τήν θέση αυτή καταλαμβάνει ή Κύπρος. Στίς ψηλές νότες λέεξε ο ποιητής.

" Κύπρος αγαπημένη μου πατρίδα

λεβεντουόρη του γυαλου και τουρανου έρωμένη".

Τό νησί δέν είναι πιά ένας έτερόφωτος χώρος. Είναι αυτάρης, έχει τήν διηή του ζωή, στά χώματα του "όλάνιερες γενιές έχουμε στρώσει κρανία και κδιναλα διιά τους, ποτισμένα άπ'τόν ιδρώτα τής δουλιās....."

Υπάρχει ιστορία έδω και ή κινητήρια δύναμη της είναι οι δουλευτάδες - ο ζευγάς, ο υλοτόμος.

Τ'άμπέλι πού φύτεφε ο παππούς .. τόσιαφε και τό πότισε ο κύρης "κι'έγώ μινοό παιδί τό πρώτο μάθημα πήρα στ'άμπέλι". Τό θέμα Κύπρος ~~θά τό πάρει απόμα πίο πέρα ο Τ.Α.~~ ^{δ'ανεξεί} ^{ζυό} ^{υηλά} στην "Κυπριακή Τραγωδία" πού γράφτηκε στίς μέρες τής πρώτης μεγάλης κρίσης (1965) όταν τό νησί δέχτηκε λυσσασμένη τήν επίθεση τών νατοϊκων κέντρων. Οι βομβαρδισμοί τής τουριστικής αεροπορίας στην Τυλληρία συγκλόνησαν τόν ποιητή πού ζούσε τότε στό Λονδίνο.

Ένεϊνο πού χαρακτηρίζει τήν "Κυπριακή Τραγωδία" είναι έπιός όλων ένείνων τών θαυμάσιων είδόνων για τό νησί - όργιάζει στην σύνθεση ο πληθωριός συναισθηματικός κόσμος του 'Ανθία - ~~είσαι~~ ή έιταση, τό μπόϊ πούχει ρίξει πιά ή Κύπρος για τόν ποιητή.

Ο καύμος ο χρυσός, ο καύμος ο πιερός, τό νησί του, καταλαμβάνει πιά ένα τέτοιο χώρο πού τό Τρόδος αρχίζει να ζυγιάζεται μέ τά Ουράλια και ο Πεδιαϊος μέ τό Νεϊλο!

Οι είδόνες είναι όπωσδήποτε παρατραβηγμένες αλλά δέν είναι αυτό πούχει σημασία. Σημασία έχει στην προκειμένη περίπτωση τό πώς ο χώρος Κύπρος διενδιώνοντας όλοένα και περισσότερο τήν ξεχωριστά διηή του θέση κάτω από τόν ήλιο - κι'αυτό ήταν μια άντικειμενική ανάγκη - εύρισε στον Τεΰιρο 'Ανθία, τόν κομμουνιστή ποιητή, ένα φλογερό τροβαδούρο. Υπήρχε είλιπνεία στον 'Ανθία κι' όταν άκδομα άπλωνε τήν Κύπρο του "πίο πέρα άπ'τό γυαλό της, πίο πέρα άπ'τών ήπείρων τό περίγραμμα" κάνοντας την να άγγίζει "τόν όρίζοντα όλου του κόσμου".

Ο Θεόδωρος Πιερίδης τραγούδησε τήν Κύπρο σχετινά άργά. "Αν και γεννήθηκε στό νησί ο ποιητής, έν τούτοις τά περισσότερα χρόνια τής ζωής του τά πέρασε στό έξωτερικό, γεγονός πού τόν έδωσε περισσότερο μέ τό έλλαδικό κίνημα και τίς δραματικές του περιπέτειες. Κι'αυτό βρίσκει τήν έκφραση του και στον κορμό του ποιητικού έργου του Θ.Π. πού θρέφεται, όπως λέει κάπου κι'ο Μάριος Αύγέρης, από τό επαναστατικό πνεύμα τής έλληνικής ζωής.

Έν τούτοις όταν φουντώνει στο νησί ο έθνικοαπελευθερωτικός αγώνας και ο λαός του ρίχνεται σε δοκιμασίες σιληρές ο ποιητής, ρίχνει το κέντρο βάρους της δοκιμής πιά δημιουργίας του στην μικρούλα του την Κύπρο.

Έτσι γεννιέται χωρίς καμιά προηγούμενη προετοιμασία το υλασσινό πιά για την λογοτεχνία μας, ή "Κυπριακή Συμφωνία" (1954-56) ένα μεγαλόπνοο έργο έμποτισμένο μέχρι και την τελευταία του ύνα από μια κυριολεκτική λατρεία προς την Κύπρο του. Σμίγουν εδώ σ'ένα ή νοσταλγία του ποιητή για το ώραίο νησί (ζεϊ μακριά από την Κύπρο) με την περηφάνια του για τον αγωνιστή λαό του, που διεξάγει άκαμπτος ένα σιληρό αγώνα. Το κυριότερο όμως βρίσκεται - κι' εδώ είναι παρά τις διαφορές οι όμοιότητες με την ποίηση 'Ανθία - στην αναγκαιότητα που βλέπει ο ποιητής να στήσει όσο μπορεί πιο στέρεο το οίκοδόμημα της Κύπρου του, να το κάνει, όσο μπορεί πιο γρανιτένιο, πιο άπαρτο, ρίχνοντας όσο μπορεί πιο γερούς θεμελιούς στο χώμα και στην ιστορία. 'Η Κύπρος που βγαίνει μέσα από την "Κυπριακή Συμφωνία" είναι τόσο όλοκληρωμένα δοσμένη και στις λεπτομέρειες της άκδη που αποτελεί και σήμερα, ύστερα από 25 χρόνια, σε συνθήκες πολύ διαφορετικές, σημείο αναφοράς.

Ο ποιητής δίνει στον λαό του ήρωϊκές διαστάσεις. Οι "χαμηλοβλεπούσες και γλυκολυπούμενες" νοπελλιές του "ξέρουνε να σφιγγουν στα δαχτύλια τους άρμαδιές από φλόγες φοβερές". Και "τ'άγοράκια τά δωδεκάχρονα που παίζουν ανέγνωστα τό σουραύλι τους σηκώνουνε την πέτρα του πάξιμου".

" Τραγουδῶ, τραγουδῶ τό νησί μου - λέει ο Θ.Π. - τόσο μικρό για να μπόρει / σάν πουλί να χωρέσει στη χούφτα μου"

" πούναι τόσο μεγάλο να μπόρει / να χωρά την άνέρια άνθρωπότητα".

Αυτό τό νησί έχει μια ήλιεα αιώων.

" Αν άγγίζετε έπεινη την έλιά/ θά πεϊτε πώς άγγίζετε μια έλιά/ Μά έγώ θ'άκούσω μέσα στις φλέβες της/ ν'άφρονοπούν οι αιώνες που την πλάσανε/οί άνθρωποι κι'οί αιώνες μου/ θ'άκούσω ν'άφρονοπα ή άτέλειωτη ζωή μου".

Έπει όμως όπου είναι άνεπανάληπτος ο Θ.Π. είναι στο πώς ύφαινει και κεντᾶ αυτό τό ύφάδι που λέγεται Κύπρος, άνασταίνει μπροστά μας μια Κύπρο που μπορεϊς να την συλλάβεις με όλες σου τις αισθήσεις - και σάν εικόνα, και σάν ήχο, και σάν γεύση.

Την Λευκωσία την βλέπει σάν "μελένια δειλινη όπτασία", την Λεμεσό και τη ~~Λεμεσό~~^{Λεμεσό} τις συλλαμβάνει μέσα στο σφύριγμα τῶν πλοίων στο μουράγιο. Μέσα από την "Συμφωνία" άκούμε κι'έμεϊς "τό κούδούνισμα τῶν άνθῶν της ροδιᾶς", γροιοῦμε τό "λαμπύρισμα τῶν φύλων της χαρουπιᾶς", "τή φωτιά του θρουμπιού στο χωριάτιο φοῦρνο"

μπροστά μας ζωντανεύουν "οί γονατισμένες φραγκοσυνιές", τά μοναχικά κυπαρίσσια, ή κάπαρη στό φρύδι του έγιρεμοῦ.

Πόσο διπές μας, κυπριακές, είναι οί εικόνες τῆς θάλασσας, ό μεγάλος έρωτας του ποιητῆ!

"Έτοῦτο τό κύμα τό πρασόχρωμο πού άνασημώνεται ως μαστάρι καρπερό / έτοῦτο τό κύμα πού πήζει, άσπρογαλίζει, μαϊστραλίζει..... Έτούτη ή θάλασσα ή καλή, έτούτη ή θάλασσα ή καιιά / έτούτη ή δαιρυροθάλασσα κι' ή θάλασσα ή γελοῦσα...."

Στήν "Όνειροπόληση πάνω στά τείχη τῆς 'Αμμοχώστου" πού γράφτηκε τό 1960 και ξαναφουλεύτηκε τέσσερα χρόνια πιόῦστερα ή όσμή τῆς ιστορίας είναι άκόμη πιό έντονη.

~~Χρησιμοποιώντας στό έπαιρο τήν μαγική δύναμη του λόγου ό~~
~~Θ.Π. θέτει σε κίνηση τά κύματα τῆς πανάρχαιας ιστορίας του νησιού~~
του, ζωντανεύοντας μ' αυτό τόν τρόπο όπτασίες και φαντάσματα ενός παρελθόντος, πού μιά συγυριά τόφερε νά ναι και παρόν.

" Ήρθαν μιά μέρα κι' έμειναν οί Γούϊδοι κι' οί Οὔγοι κι' οί 'Ιβελίνοι / κι' οί φοβεροί συνεσιόρδοι κι' οί άγέρωχοι βισιούντηδες / ήρθαν μιά μέρα κι' έμειναν - ήρθε μιά μέρα και φύγαν / κι' άφήσαν πίσω τους αίμα πολύ κυπρίων περπιριάρηδων / ν' άχνίζει πάνω στό χῶμα / άφήσαν μυριάδες καλύβια ριζωμένα ὄξω άπ' τά κάστρα του / για νά λένε ποιός είναι ό πληβεῖος άφέντης του τόπου, / άφήσαν τῆς ιστορίας τά κύματα / νά ὀρμοῦν ένα - ένα, νά σβήνουνε, νά παφλάζουνε, / νάρχονται και νά φεύγουνε ως έφύγαν ένεῖνοι..... Κ' έξακολουθούσανε νάρχονται και νά φεύγουνε / νά ὀρμοῦν, νά σβήσουνε, νά παφλάζουνε, / ένα - ένα τά κύματα τῆς ιστορίας".

Ό Τεῦρος 'Ανθίας κι' ό Θεόδωρος Πιερίδης μᾶς έφυγαν πριν από τήν καταστροφή, προτού τό νησί ^{εἶχε} ~~σπρώχτεῖ~~ στήν μεγαλύτερη ~~του~~ δοιμασία τῆς σύγχρονης ιστορίας του, προτού ό λαός μας έρθει άντιμέτωπος μέ τήν φοβερή τραγωδία του 1974, πού άπέληξε αυτή τούτη τήν ύπόσταση του. Κι' ὄμως τό έργο τους άναδίνει τήν άτμόσφαιρα τῶν σημερινῶν ήμερῶν, έμφράζει τίς άνάγκες τῆς τραυματισμένης Κύπρου, έμφράζει τό ὑπ' αριθμό ένα καθήκιο, πού θέτουν οί ^{εἰς} ~~κρίσιμες~~ ~~καταστάσεις~~, τήν υπεράσπιση τῆς όντότητας του νησιού. *Εἶπα ἔργο ἄσφαί ζεορηνικό!*

Ό πυρετός μέ τόν ὁποῖο έγραφαν οί δυό ποιητές όταν άγγιζαν τό θέμα Κύπρος, αυτός ό κατακλισημός εἰκότων έμποτισμένων άπό τό αίσθημα τῆς άγάπης και τῆς περηφάνιας, αυτό τό εῦρος και ή λαϊκότητα τῆς ματιᾶς, πού δένει σ' ένα ένιαῖα σύνολο τό παρελθόν, τό παρόν και τό μέλλο αὐτοῦ του ιστοριοῦ χώρου, ή δύναμη, και τό

νεῦρο πού διαπερνοῦν τό περιεχόμενο καί ἡ κρυστάλλινη διαύγεια
στήν μορφή, ὑδεντιλιά κυπριακή, ὅλ' αὐτά ἀποτελοῦν κληρονομιά ἀνεπί-
μητη, γιά τήν κυπριακή λογοτεχνία, πού ἄν διψᾷ γιά κᾶτι εἶναι γιά
μιά παράδοση ὑγιῆ.

Κι' ἔχει μεγάλη σημασία ιδιαίτερα γιά τοὺς νέους λογοτέχνες
αὐτή ἀκριβῶς ἡ παράδοση τῶν Ἀνθία - Πιερίδη, πού βάζει ὅπωςδήποτε
καί τό δικό της χαλί στή βάθρα τῆς συνείδησης τοῦ λαοῦ μας, γιά
τήν ταυτότητα του μ' αὐτό τόν ὠραῖο, ἱστορικό ἀλλά καί τόσο μαρτυ-
ρικό τόπο πού λέγεται Κύπρος.

Δέν χρειάζεται μοῦ φαίνεται νά ἐξηγήσω ὅτι ἡ ἐπιμονή στίς
πηγές, τίς ρίζες, τό χρῶμα, τήν Κύπρο γενικά δέν σημαίνει καί αὐτο-
περιορισμό, οὔτε καί τοποθέτηση παρωπίδων. Ἄιόμη περισσότερο αὐτό
δέν σημαίνει ἀπάρνηση τῆς μεγάλης ἑλληνωικῆς, πνευματικῆς κληρονομιάς,
πού ἔθρεφε καί θρέφει τήν πνευματική ζωή τοῦ ἑλληνοκυπριακοῦ στοι-
χείου τῆς Κύπρου. Ἐπιμονή στίς καθαρά κυπριακές ρίζες σημαίνει
πάνω ἀπ' ὅλα πλήρη καί ἀμετάκλητη ἀναγνώριση τῆς ξεχωριστῆς ὄντοτητας
αὐτοῦ τοῦ νησιοῦ, γεγονός πού ἐπέβαλαν μιά σειρά ἱστορικές, πολι-
τικές καί ἄλλες συγκυρίες, πού δέν εἶναι τῆς στιγμῆς ν' ἀναλύσουμε.
Καί μιά τέτοια ἀναγνώριση, γιά νά ὀλοκληρώσει τόν κῆλο της,
μπορεῖ καί νά ὀδηγήσει σέ ρήξη μέ καταστάσεις καθιερωμένες. Ἡ
Κύπρος ἔχει ἀνάγκη τῆς δικῆς της κουλτούρας πᾶ ἴδιο ὅπως καί τῆς
δικῆς της οἰκονομίας, τῶν δικῶν της πρακτικῶν ὀργάνων καί νόμων.

1978